

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนวิชาสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 104 โรงเรียน มีผู้ที่สอนวิชาสุศึกษาทั้งสิ้น 355 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด จำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.73 แยกเป็นครูที่ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 89.52 และครูที่ไม่ได้ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน จำนวน 33 คน แล้วนำเฉพาะข้อมูลของครูที่ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน จำนวน 282 คน มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส เอ็กซ์ (SPSSX : Statistical Package for the Social Sciences, Version X) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัธยเทศคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้สอนวิชาสุศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-44 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าวิชาเอกและวิชาโทที่จบ คือ วิชาเอกพลศึกษาวิชาโทสุศึกษา สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 5 และ 2 ตามลำดับ มีจำนวนคาบที่สอนสุศึกษาสัปดาห์ละ 13-16 คาบ และส่วนใหญ่ครูมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนในห้องประมาณ 41-50 คน นอกจากการสอนสุศึกษาแล้วครูยังมีหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบคือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูใช้มากที่สุดคือมอบหมายงานให้นักเรียนทำ

2. สภาพการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนสุศึกษา

ครูผู้สอนส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูจะมอบหมายงานให้นักเรียนทำรายงาน และอภิปราย

นอกจากนี้ครูที่สอนสุศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเรื่องการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน จึงส่งผลให้ครูใช้ทักษะกระบวนการในการสอนสุศึกษา โดยใช้ชั้นตระหนักในปัญหาและความจำเป็น ชั้นคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และใช้ชั้นวางแผนและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ

ส่วนในเรื่องการเตรียมการสอนส่วนมากครูจะเตรียมการสอนโดยศึกษาจากเอกสารการสอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ เหตุผลที่ทำให้ครูใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษาเพราะครูต้องการให้นักเรียนสนใจเรียน และสนุกกับการเรียน

ครูที่สอนสุศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับการนิเทศการสอนจากศึกษานิเทศก์ แต่ถึงกระนั้นก็ตามครูก็ยังต้องการได้รับการนิเทศการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการในการสอนจากศึกษานิเทศก์อีก เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้อันและความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อนำมาพัฒนาการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. แรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษา

ครูที่สอนวิชาสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีแรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนสุศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในเรื่องแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก พบว่า

3.1 ครูผู้สอนมีแรงจูงใจภายในในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ดังนี้

ความต้องการส่วนบุคคลของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจเรื่องความต้องการส่วนบุคคลของผู้สอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เป็นแรงจูงใจภายในในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ต้องการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้ลงมือปฏิบัติ ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ต้องการให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

สุขภาพ ต้องการพัฒนาการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีแรงจูงใจภายในในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ต้องการให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ต้องการทดลองวิธีการสอนที่ใหม่ ๆ และทันสมัย ต้องการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนเพื่อให้นักเรียนตั้งใจเรียน ต้องการประสบความสำเร็จในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ และต้องการให้ผู้อื่นรู้ว่าครูสามารถใช้ทักษะกระบวนการในการสอนได้

ทัศนคติในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจเรื่องทัศนคติในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้ทักษะกระบวนการเป็นการสอนที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน การใช้ทักษะกระบวนการในการสอนมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุภาพของนักเรียน การใช้ทักษะกระบวนการในการสอนเป็นการพัฒนาพฤติกรรมกระเรียนของนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน การใช้ทักษะกระบวนการในการสอนทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน และการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนทำให้นักเรียนสนุกกับการสอน

ความพึงพอใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความพึงพอใจเมื่อเห็นนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน รู้สึกพอใจที่ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน มีความภูมิใจที่ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน และรู้สึกว่าตนเองมีความถนัดในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ

ความสามารถในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจเรื่องความสามารถในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สามารถเลือกใช้กิจกรรมการสอน และสามารถเลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา สามารถใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ในการสอนได้ รู้สึกว่าถนัดในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน และมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

3.2 ครูผู้สอนมีแรงจูงใจภายนอกในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ดังนี้

นโยบายและการสนับสนุนการสอนของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนจากนโยบายและการสนับสนุนการสอนของโรงเรียน ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมให้สอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ โรงเรียนมีนโยบายให้ใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ และได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากกระทรวงศึกษาธิการ

ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการเรียน ครูได้รับการยอมรับในความสามารถจากผู้ร่วมงาน ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าหมวด และเพื่อนร่วมงานในการเตรียมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งบประมาณ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากการได้รับงบประมาณ ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย โรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อประกอบการสอนอย่างเพียงพอ

เวลาและภาระงาน พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากเวลาและภาระงาน ในระดับมาก คือ ครูมีเวลาในการสอนพอ ครูมีเวลาในการเตรียมการสอน แต่เมื่อพิจารณาในข้อมีภาระงานในความรับผิดชอบมาก พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในเรื่องนี้อยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูมีแรงจูงใจภายนอกในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนในระดับน้อย ดังนี้คือ

ประโยชน์เกื้อกูลและความก้าวหน้า พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากประโยชน์เกื้อกูล และความก้าวหน้า ในระดับน้อยทุกข้อ ตามลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ ได้รับสวัสดิการอื่น ๆ นอกจากเงินเดือน ได้รับคำชมจากผู้บริหาร ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ได้รับตำแหน่งงานที่มั่นคง และได้รับเงินเดือนเพิ่ม

การติดตามผลการสอน พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการจากการได้รับการนิเทศการสอน ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ ได้รับการนิเทศการสอนจากศึกษานิเทศก์ จากฝ่ายวิชาการ และจากหัวหน้าหมวด

การพัฒนาบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเรื่องการพัฒนาบุคลากร ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนี้ โอกาสในการไปดูการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการสุศึกษา และมีโอกาสศึกษาหาความรู้ทางด้านการสอนสุศึกษา

สื่อประกอบการสอน พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเรื่องสื่อประกอบการสอน ในระดับมาก ในเรื่องมีหนังสือและเอกสารประกอบการสอนเพียงพอ แต่ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการในระดับน้อยในเรื่องมีแหล่งให้ยืมสื่อ แหล่งผลิตสื่อการสอน ความสะดวกในการใช้ - เก็บอุปกรณ์การสอน และมีสื่อประกอบการสอนเพียงพอ

อาคารสถานที่ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเรื่องอาคารสถานที่ ในระดับมาก ในเรื่องห้องเรียนมีแสงสว่างและมีการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม มีเสียงรบกวนในห้องเรียน แต่ในเรื่องการมีห้องเรียนวิชาสุศึกษาโดยเฉพาะ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ห้องพักครูมีความสะดวกสบายในการเตรียมการสอน และห้องสมุดมีหนังสือ เอกสารประกอบการสอนเพียงพอ พบว่า ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในระดับน้อย เรียงตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็นสำคัญ ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนวิชาสุศึกษาครูส่วนใหญ่ เคยได้รับการอบรมการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นในเรื่องของทักษะกระบวนการ ที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดังจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการเรียน ที่พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมอบหมายให้นักเรียนทำงาน รายงาน และมีการอภิปรายกันในห้องเรียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อันจะเป็นผลดีแก่เด็กนักเรียนที่จะได้ฝึกการคิด ฝึกการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องความต้องการส่วนบุคคล ที่พบว่า ครูต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ต้องการให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และต้องการให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุชาติ โสมประยูร (2539) ที่กล่าวว่าเกี่ยวกับมุมมองทางด้านการปฏิรูปการสอนสุศึกษา ตามหลักสูตรใหม่ ที่ควรเน้นประเด็นสำคัญประการหนึ่ง พอสรุปได้ว่า ในการสอนวิชาสุศึกษาควรสอนให้เด็กรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนสุศึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้ในเรื่องการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนเนื่องจากครูส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม อีกทั้งครูผู้สอนยังได้มีการศึกษาเอกสารความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ จึงทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการ จึงทำให้ครูผู้สอนใช้ทักษะกระบวนการในการสอนสุศึกษา นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูผู้สอนใช้การจัดกิจกรรมการเรียนของทักษะกระบวนการ ในชั้นตระหนักในปัญหาและความจำเป็นขั้นคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และขั้นวางแผนและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ครูใช้ทักษะกระบวนการในชั้นตอนทั้ง 3 ชั้น นั้นก็เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่ดี แต่ถ้าจะให้การสอนเกิดประโยชน์ได้สูงสุดแล้ว ครูผู้สอนควรเลือกใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ของทักษะ

กระบวนการให้ครบทั้ง 9 ขั้นตอน เพราะการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนนั้นถ้าจะให้เกิดประโยชน์จากการเรียนได้เต็มทีนั้น ครูผู้สอนควรใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ทั้ง 9 ขั้น ของทักษะกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลียม กัทธรีพีย์ (2534) ที่ว่า ทักษะกระบวนการเป็นการทำงานหรือกระบวนการปฏิบัติที่ครบวงจร ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่ใช้สมองเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นการทำงานที่มีขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบจึงจะทำให้เห็นผลได้

และเมื่อพิจารณาในเรื่องของแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษา พบว่า ครูผู้สอนวิชาสุศึกษามีแรงจูงใจภายในในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุศึกษา ในระดับมาก ในเรื่อง ความต้องการส่วนบุคคลของครูผู้สอน ทศนคติในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ความพึงพอใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน และความสามารถในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนวิชาสุศึกษาโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูผู้สอนที่สำคัญ เนื่องจากว่า การกระทำสิ่งใดก็ตามให้มีประสิทธิภาพได้นั้นต้องเริ่มมาจากความต้องการของตนเอง และความรู้สึกรักในสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นมาจากภายในตัวของบุคคลเอง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากภายใน ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528) กล่าวว่า แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) หมายถึง แรงจูงใจที่สภาวะของบุคคลมีความต้องการและอยากจะทำแสดงพฤติกรรมบางอย่างด้วยเหตุผลและความชอบของตนเอง บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในนี้จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความพอใจและยินดีในงานของตน แรงจูงใจประเภทนี้จะเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เช่น ความต้องการ ทศนคติ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนถาวร ดังนั้นการที่ครูผู้สอนวิชาสุศึกษามีแรงจูงใจภายใน ในระดับที่สูงนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการหรือการกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามจะต้องเป็นไปตามความสมัครใจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง และความต้องการที่จะได้รับสิ่งตอบแทน ไม่ว่าจะ เป็นความสำเร็จในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูผู้สอน การได้รับการยอมรับนับถือ สิ่งของ เงินทอง ใด ๆ ก็ตาม สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้หรือชี้นำพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี ดังที่ ทศพร ประเสริฐสุธ (2524) กล่าวว่า บุคคลจะถูกจูงใจไปสู่ความสำเร็จได้นั้นเป็นผลมาจากค่าที่เราคาดหวังจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เช่นเดียวกับ นพมาศ อีราเวศิน (2534) ได้อธิบายว่า คนเราเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับแรงเสริมต่าง ๆ ทั้งทางบวกและทางลบ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เป็นการเสนอสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งของ ที่ตามหลังพฤติกรรมหนึ่งแล้วทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วน

การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) นั้นเป็นการระงับหรือดึงสิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา ออกจากบุคคลหรือสถานการณ์ตามหลังพฤติกรรมหนึ่งแล้วทำให้พฤติกรรมนั้นสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พีรเจต ริวทอง (2536) ที่กล่าวว่า นักกีฬาที่มีแรงจูงใจภายในจะสนุกกับการเล่น กีฬา รู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จเมื่อเขาสามารถพัฒนาตนเองให้ถึงมาตรฐานของตัวเอง ที่ตั้งไว้ในกีฬานั้น ๆ

ดังนั้นการที่ครูผู้สอนวิชาสุศึกษาใช้ทักษะกระบวนการในการสอน แสดงว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ตระหนักถึงความสำคัญและสังเกตเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครู ดังคำกล่าวของ สเตียร์ และพอร์ตเตอร์ (Steers and Porter, 1971) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลมีความพยายามในการทำงานนั้นเป็นเพราะบุคคลมีทักษะและความรู้ความสามารถหรือมีลักษณะส่วนตัวที่ดี มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง เช่นเดียวกับครูผู้สอนวิชาสุศึกษาที่ต้องการจะเห็นนักเรียนที่สอนเป็นผู้ที่มีสุภาพดี จึงทำให้ครูผู้สอนวิชาสุศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทักษะกระบวนการในการสอนด้วยความตั้งใจและเต็มใจ โดยไม่เห็นแก่สิ่งตอบแทนภายนอก ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาที่พบว่า ครูมีแรงจูงใจในระดับน้อยที่สุดในเรื่อง การได้รับประโยชน์เกื้อกูลและความก้าวหน้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เพราะลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะเป็นผู้ที่ทำงานด้วยความมานะอดทน เพื่อเอาชนะความล้มเหลว พยายามที่จะไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ การทำงานมีเป้าหมายและแบบแผนที่แน่นอน พยายามเพิ่มความสามารถของตนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด์ (McClelland อ้างถึงใน ทศพร ประเสริฐสุธ, 2524) ที่เน้นความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจอื่น ๆ เพราะเขาเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งแมคเคลแลนด์ (McClelland) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความพยายามมากับันกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าที่จะทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. เป็นผู้ที่มีความคิดวางแผนทุกอย่างจะสำเร็จได้ก็ด้วยความตั้งใจจริงของตนเองเท่านั้น ไม่ใช่เพราะโอกาสอำนวย
3. การกระทำกิจกรรมใด ๆ มุ่งหวังเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเองเท่านั้น ไม่ได้มีจุดมุ่งหวังที่รางวัลหรือชื่อเสียง

เช่นเดียวกับครูผู้สอนสุศึกษาโดยใช้ทักษะกระบวนการ ที่พบว่า ถึงแม้ครูจะมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนสุศึกษามาก แต่ครูผู้สอนก็ยังใช้กิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการที่ต้องมีการเตรียมการสอน มีการวางแผนการสอน ซึ่งต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนค่อนข้างมาก เนื่องจากครูผู้สอนนั้นเห็นความสำคัญของการมีสุภาพดี และอยากให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุภาพไปในทางที่ดีขึ้นจึงทำให้ครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน และพัฒนาการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการมีสุภาพที่ดีของนักเรียนในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนวิชาสุศึกษามีแรงจูงใจในเรื่อง ความต้องการส่วนบุคคลของผู้สอน ทักษะในการสอน ความพึงพอใจในการสอน และความสามารถในการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ในระดับมาก และเนื่องจากการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเป็นการสอนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นการสอนที่ดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดพละนามัย ควรจะรักษาระดับแรงจูงใจภายในของครูในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจภายในเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นแล้วจะคงอยู่ตลอดไป และจะทำให้ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการอันจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนวิชาสุศึกษาต่อไปในอนาคต

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและปรับปรุง พัฒนาแรงจูงใจภายนอกในเรื่องของผลประโยชน์และความก้าวหน้า การนิเทศการสอน การพัฒนาบุคลากร สื่อประกอบการสอนและอาคารสถานที่ ที่ครูผู้สอนมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย ให้มีคุณภาพสูงมากขึ้น เพราะการเสริมสร้างแรงจูงใจภายนอกในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้ครูผู้สอนจนครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจก็จะทำให้ครูผู้สอนเกิดพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการอันจะส่งผลให้แรงจูงใจภายนอกจะค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นแรงจูงใจในเวลาต่อไป

3. โรงเรียนควรจัดให้มีเอกสาร ตำรา แยกแพ่งความรู้เกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ให้เพียงพอกับความต้องการที่ครูจะได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้

4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูที่สอนสุศึกษา ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการให้มากยิ่งขึ้น เพื่อครูจะได้มีความรู้และความเข้าใจ และสามารถเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับบทเรียนให้มากยิ่งขึ้น

5. กรมสามัญศึกษาควรส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการให้เพิ่มมากขึ้น เช่น จัดการอบรม ประชุมสัมมนา การนิเทศการสอน การติดตามผลการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ฯลฯ เป็นต้น

6. ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศ การติดตามผลการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการนิเทศภายในโรงเรียนโดยผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดพลาณามัย หรือเพื่อนครู และการนิเทศภายนอกโดยศึกษานิเทศก์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูใช้ทักษะกระบวนการในการสอนและพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชา
สุขศึกษาของครู โดยมีการเปรียบเทียบระหว่างครูเพศชายและเพศหญิง
2. ควรมีการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชา
สุขศึกษาของครู โดยมีการเปรียบเทียบระหว่างครูที่มีวุฒิสุศึกษาและครูที่ไม่มีวุฒิสุศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชา
สุขศึกษาของครู ในทุกระดับการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย